

Theodorus Van der Groe

Van toen aan heeft Jezus begonnen te preken en te zeggen: bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen, Matth. 4 vers 17.

Het allergrootste wonder van Gods oneindige wijsheid en ondoorgrondelijke goedheid en genade, dat van ons allen eeuwig moet aanbeden worden, is hierin gelegen, dat God de Heere Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft. Maar Hem in de wereld heeft gezonden om de allernietigste en verdoemelijkste zondaren de allergrootste zaligheid te preken en te verkondigen. De aanbiddelijke Zoon van God, ja de oneindige en heerlijke God Zelf heeft Zich, - o onbegrijpelijk en aanbiddelijk wonder aller wonderen! - zó laag en diep vernederd, dat Hij het ambt van een predikant of leraar, hier op de wereld, onder de zondige mensen heeft aangenomen en bediend. Want, zo verhaalt de Evangelist Mattheüs in de woorden van onze tekst: *van toen aan heeft Jezus begonnen te preken en te zeggen, bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.*

Matthéüs gewaagt hier van het begin van des Heilands leraarsambt en predikdienst hier op aarde, hoe hij gedoopt zijnde van Johannes in de Jordaan, en na een zware aanvechting en verzoeking van de Satan te hebben uitgestaan, het allereerst in Galiléa heeft aangevangen voor de Joden te preken. En wat waren het toch voor zaken, geliefden, die de grote Heiland en Zaligmaker der wereld het eerst begon Zijn toehoorders voor te houden en te preken? Dit legt Matthéüs voor ons open, schrijvende dat hij allereerst begon aan de wereld te preken de leer der bekering, roepend tot allen en een iegelijk van degenen die Hem hoorden: *Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.*

De Zaligmaker wist hoe al mensen van natuur zondaars waren, en van God door de zonde geheel waren vervreemd en af geweken! Hoe er nu geen ander middel tot hun zaligheid en behoudenis over was, als van stonde aan, door Hem als de weg tot God terug te keren en zich in Zijn zalige gemeenschap te laten herstellen. Hiertoe begon Hij Zijn dienst en prediking onder de mensen met hun deze grote en nodige waarheid op het allerernstigst voor te stellen, hun van al kanten roepende tot bekering, als het enige middel om het eeuwige verderf te ontgaan en behouden te worden.

Waartoe ons zelf hier breder uitgelaten, mijn toehoorders! Dit grote genadewerk van een zondaars bekering is het, dat wij onder des Heeren bijstand tot breedvoeriger opening en verklaring onder handen genomen hebben. Wij hebben er in het morgenuur reeds bij wijze van voorbereiding van begonnen te handelen, en zouden deze stof nu verder vervolgen.

De Heere biddend om Zijn nodig en lichtende Geest, zegen en genade. Amen!

Wij hebben de zaken zo geschikt, dat wij voor het tegenwoordige maar alleen zullen handelen over een gedeelte van het voorstel, of de vraag van onze Onderwijzer: *in hoe veel stukken bestaat de ware bekering des mensen?* En in een volgende verhandeling over het andere gedeelte van deze vraag en het antwoord van de Onderwijzer daarop. De Onderwijzer spreekt dan:

1. Van een bekering
2. Hij beschrijft die nader als een *ware* bekering
3. En eigent die toe aan mensen.
4. En onderzoekt in hoeveel stukken of delen die bestaat.

1. Wat het eerste aanbelangt, het onderwerp, daar wij van handelen, is de bekering. Wij hebben, zo van de zaak als van het woord, reeds in het morgenuur verscheiden dingen tot verklaring gezegd, nu willen wij daar verder mede voortgaan, en eerst voor uw aandacht vertonen en openleggen, dat de bekering van een zondaar tweezins moet aangemerkt worden: als een eerste en tweede bekering.

(1) De eerste of algemene bekering is die, waarin de mens lijdelijk voorkomt en niet werkzaam. Zo vinden wij in de Heilige Schrift dat de bekering van een zondaar gewoonlijk wordt voorgesteld als een genadewerk van God en Zijn Heilige Geest, dat Hij die in de ziel van de mens werkt, zonder dat de mens daar zelf iets toe doet of doen kan, omdat hij in het beginsel der bekering voorkomt als geheel dood in de zonde en volstrekt machteloos om iets uit zichzelf tot zijn eigen bekering te kunnen doen. Hierom lezen wij dat de bekering als een genadige werking Gods van Hem wordt afgebeden, bij Jeremia 31: 18, daar wij Efraïm, zijnde de Joodse kerk, tot de Heere horen bidden: *bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn.* Zie ook Handelingen 5: 31: *Deze heeft God door Zijn rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden.* En in Handelingen 2: 18 lezen wij, *dat God ook aan de heidenen de bekering gegeven had ten leven.* En Paulus vermaant ons 2 Tim. 2:25, *dat men degenen die tegenstaan, met zachtmoedigheid zal onderwijzen, of God hen te eniger tijd bekering gawe tot erkenning der waarheid.* Het is waar, de Remonstranten en andere Pelagianen, die zich met al kracht op de verkleining van des mensen natuurlijke verdorvenheid door de zonde toelagen, leren wel dat de mens in zichzelf enige inwendige dispositie, geschiktheid, kracht, of bekwaamheid heeft, om op de uitwendige voorstelling van het Evangelie in Christus te geloven, en zich waarlijk te bekeren. Maar deze leer loopt geheel tegen het woord van God aan, waarin wij duidelijk onderwezen worden over aller mensen natuurlijke onbekwaamheid en volstrekte machteloosheid, om iets tot hun bekering te kunnen toebrengen, of Gods Geest enigszins in de hand te werken. Want:

- a. Ten eerste komen ons al mensen van natuur in Gods woord voor als volslagen blinden, die geheel verduisterd zijn in het verstand, Ef. 4: 18, *als natuurlijke, die niet begrijpen de dingen die des Geestes Gods zijn, want zij zijn hem dwaasheid en hij kan ze niet verstaan, omdat ze geestelijk onderscheiden worden,* I Kor.2: 14. Daar dan al mensen van natuur door de zonde zó geheel blind en verduisterd in hun verstand zijn, zodat zij de minste rechte bevattingsbegrip of kennis niet hebben, noch kunnen hebben, van Goddelijke en geestelijke dingen, daar spreekt het vanzelf, dat een mens dan geen het minste verstand of kennis heeft, hoe of op welke wijze hem zelf tot God te bekeren. Maar dat hij hier een Goddelijk onderwijs vooraf nodig heeft, om zijn duister verstand te verlichten en zijn blinde ogen te openen.

Het verstand van de verborgenheid der bekering en het Koninkrijk Gods, moet de mens op een bijzondere wijze van Boven gegeven en meegedeeld worden. Volgens hetgeen de Zaligmaker tot zijn discipelen zei, Matth. 13: 11: *Omdat het u gegeven is, de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen te weten. Maar die en is het niet gegeven.*

b. Ten tweede komen ons de mensen van natuur in Gods woord ook voor, als zijnde in zodanige verkeerde en kwade gestalte door de zonde, dat zij zich niet willen bekeren, noch zulks kunnen willen, omdat zij zodanig aan hun vleselijke en zondige natuur verslaafd zijn, dat zij met de minste dispositie, lust of genegenheid hebben, of kunnen hebben, om zich daarvan los te maken. Hierom klaagde de Heiland zo ernstig over de Joden, Joh. 5: 40, *dat zij tot Hem niet wilden komen, opdat zij het leven zouden hebben.* En in Mattheüs 23: 37, getuigt Hij dat het aan Hem geenszins had ontbroken, dat hij Jeruzalems kinderen wel menigmaal had willen vergaderen, gelijkewijs een hen hare kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen. Maar dat zij niet gewild hadden. Ja Hij moest van de mensen, voor welker oren en ogen hij Zijn Evangelie zolang gepredikt had, en zoveel krachten had verricht, nochtans dit getuigenis geven, *dat zij de duisternis liever gehad hadden, dan het licht*, Joh. 3: 20. En zo beschrijft ons de Bijbel al mensen van natuur als haters en vijanden van God, die zich geheel tegen God aankanten, en het afzwerfen liefhebben. Hoe zouden deze zich toch kunnen willen bekeren tot God? Want Die men haat die mijdt men, en daar zondert men zich vanaf zoveel men immers kan.

c. Ten derde, komen al mensen van natuur in Gods woord voor, niet alleen als blind en onwillig maar als volstrekt machteloos en krachteloos om zich in het allerminste tot God te kunnen bekeren. Paulus getuigt van al mensen in zichzelf, 2 Kor.3: 5, *dat zij niet bekwaam zijn iets te denken als uit henzelf. Maar dat al hun bekwaamheid uit God is.* In Jeremia 13: 23, wordt van aller mensen natuurlijke onmacht tot bekering zó gesproken: *Zal ook een moorman zijn huid veranderen of een luipaard zijn vlekken, zo zult gijlieden ook kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen.* Daarom leert ons de Heere Jezus zo nadrukkelijk, Johannes 6: 44, dat niemand tot Hem kan komen, hetgeen het eigenlijke werk des geloofs en der bekering is, tenzij' de Vader hem trekke. Ja de mens komt ons van natuur in het woord als dood voor, door de zonde en de misdaden. Zo weinig als een dode iets kan doen om zichzelf levendig te maken, even zo weinig kan een mens ook doen, tot zijn geestelijke levendmaking of bekering.

d. Ten vierde, ligt de mens gebonden in de macht van de satan.

Het is waar, hier wordt wel tegen geworpen dat God de Heere overal in Zijn woord de bekering van de mens zelf vordert, als iets dat de mens doen moet, dat het overal geboden wordt: *bekeert u*, hetgeen dan een ongerijmdheid in handeling van God de Heere zou zijn, als de mens waarlijk geen de minste gesteldheid of bekwaamheid tot bekering in zich had.

Maar hierop antwoorden wij, dat de allerhoogste God Zijn wijze redenen heeft, waarom hij de bekering als een noodzakelijke plicht van de mens zelf vordert.

- Omdat het des Heeren soevereine macht en recht is zulks te mogen doen, want des mensen onmacht, blindheid en onwilligheid is zijn zonde, waardoor hij voor God verdoemelijk is.
- Wil de Heere hierdoor de mensen hun schuldigen plicht onder het oog brengen, en hun doen zien hun diepe ellende en machteloosheid, ten einde zij zich voor God zouden verootmoedigen en aangezet worden, om vurig en aanhoudend te zijn in de gebeden, en de Heere om Zijn licht, geest, kracht en sterkte aan te roepen, totdat Hij hen genadig verhoort; biddende met Efraïm: *bekeer mij Heere, zo zal ik bekeerd zijn.*

- Eindelijk eist en vordert God in Zijn woord de bekering ook daarom van de mens zelf, ofschoon hij er ten enenmaal machteloos toe is, om door en onder Zijn gebod de zijnen te overtuigen en hen zelf door Zijn Geest tot bekering te bewerken, evenals hij in het natuurlijke handelde met Lazarus, die gestorven was. De Heiland riep hem toe: *Lazarus, kom uit!* Namelijk uit het graf, Joh. 11: 13. Niet opdat Lazarus uit zichzelf zou opstaan en uitkomen, want dat was geheel onmogelijk, omdat hij dood was. Maar de Heiland gebruikte onder dat roepen Zijn Goddelijke kracht aan Lazarus en maakte hem levendig, zonder dat Lazarus van zijn zijde daartoe iets deed of doen kon. Evenzo handelt God de Heere hier met al Zijn uitverkorenen. Hij roept ook hen in zijn Evangelie toe: *Bekeert u!* Dit geroep brengt hij dan door Zijn Geest nader aan hun hart, verlicht hun verstand, maakt hen uit de dood der zonde levendig en werkt dus zelf de bekering in hun ziel, waardoor zij zich dan tot God bekeren.

Zie geliefden! Zo blijkt dan nu uit dit betoogde duidelijk dat de bekering van een zondaar geheel het werk Gods is, en dat de zondaar hier niet zichzelf. Maar dat God de zondaar bekeert. Ja de bekering is een werk waartoe de gehele aanbiddelijke Drie-eenheid, Vader, Zoon en Heilige Geest, gelijk vereist worden, aan Wie dit werk ook daarom zo in het Woord wordt toegeschreven, wat wij gemakkelijk zouden kunnen aantonen.

Maar bijzonder en voornamelijk is de bekering het eigen werk van de Heilige Geest, omdat het behoort tot de bediening van de toepassing der zaligheid, die de Heilige Geest van eeuwigheid op zich genomen heeft, om ze in de tijd aan het hele uitverkoren en gekochte zaad van Christus uit te voeren. De Heilige Geest komt de mens overtuigen eerst van zonden, Joh. 16: 8; wederbaart de mens en stort hem een nieuw geestelijk leven in, Joh. 3: 5. Hij verwekt in hem een haat en afkeer tegen de zonde, en een lust en bekwaamheid om de Heere te dienen, Ezech. 36: 27. Zo is de bekering dan eigenlijk een genadewerk van de Heilige Geest. Dit is een leer waardoor God verheerlijkt en de zondige mens tot niet gebracht wordt.

(2) Totnogtoe hebben wij maar alleen gehandeld van de *eerste* bekering van een zondaar, waardoor hij uit de dood der zonde levendig gemaakt, wedergeboren en tot God in Christus gebracht wordt, en waarin de uitverkoren zondaar aldus alleen lijdelijk voorkomt. Behalve deze, is er nu nog een andere of *tweede* bekering, waarin de mens meer doende en werkende voorkomt, niet door enige kracht uit zichzelf. Maar door hebbelijke genade des Heilige Geest, hem in zijn eerste bekering en wedergeboorte ingestort, volgens welke hij nu zijn zaligheid uitwerkt in vrees en beving, Fil. 2: 12. Deze is de bekering van een bekeerden gelovige, die gedurig in het algemeen voor al Gods volk overblijft, waardoor zij zich nog dagelijks tot God in Christus moeten bekeren, met zichzelf, door het geloof en de hoop des eeuwigen levens, van de zonden gedurig te reinigen en af te keren, en zichzelf door genade toe te leggen en te benaarstigen, om in het goede steeds voort te gaan, en in de weg van Heiligmaking meer en meer te wandelen.

Van zodanig een algemene en dagelijkse bekering der bekeerde gelovigen lezen wij zeer veel in het woord. Bijzonder wordt er zo'n bekering van hen vereist, wanneer zij in zware zonde zijn afgevallen, om welke de Heere Zijn aangezicht voor hen moet verbergen. Dan is het bijzonder de plicht van Gods volk, zich opnieuw tot de Heere te bekeren en daartoe genade bij hem en Zijn Geest te zoeken, om hun bedreven zonde te zien, zichzelf daarover diep voor de Heere te vernederen en te verootmoedigen, hun toevlucht tot Christus bloed te nemen, zich in die Fontein te laten neerzinken en schoon wassen en reinigen, en zo kracht en sterkte van

Heiligmaking te verkrijgen, gelijk het op die wijze ging met David, Petrus en andere gelovigen. Van zodanig een bekering handelt Paulus 2 Kor.7: 5-11.

Op die wijze ziet uw aandacht dan nu, dat er eigenlijk een tweërlei bekering des mensen is. Een eerste en een tweede bekering. Hoewel dit zo is, handelt nochtans de Catechismus hier ter plaatse maar voornamelijk alleen van de eerste bekering van een zondaar, waardoor hij uit de dood in het leven en de gemeenschap Gods overgaat. Van deze bekering handelen wij nu maar alleen en wensen die uw aandacht verder open te leggen.

Gezien hebbende tot dus ver in het algemeen, wat er is van de bekering van een mens, hoe het een genadewerk Gods is, en hoe er een tweërlei bekering is, moeten wij nu verder gaan openleggen van hoedanig eerste bekering wij hier handelen.

De onderwijzer ondervraagt zijn leerling naar *een ware bekering des mensen*, daarmee vooronderstellende dat al bekering, die voorgewend wordt, geen ware noch rechte bekering is. Maar dat er velerlei bedrieglijke en valse bekeringen in de wereld gevonden worden, waarop de Satan veel ellendige en dwaze zielen nederzet, en hun daarmee naar het eeuwige verderf sleept. Hierom zullen wij de voornaamste soorten van valse en bedrieglijke nu eerst wat nader gaan beschouwen en ze uw aandacht openleggen, tot voorkoming van het schadelijke zelfbedrog, dat tegenwoordig, helaas! zo ongemeen vruchtbaar is in de wereld, en er zovelen voor eeuwig ongelukkig en rampzalig maakt.

Och mijn toehoorders! mocht gij allen een hart hebben om acht te geven op de dingen, die wij nu zullen preken!

1. Daar is, ten eerste, een **geveinsde** bekering, als men om enige inzichten van vlees en bloed, om de wereld te bedriegen en bij dezelve achting, gunst of voordeel te behalen, *de huik*, als men zegt, *naar de wind hangt*, of om meer of min zijn levensgedrag verandert en het op verbetering toelegt, *reinigende zo het buitenste van de beker, en zichzelf gelijk makende, met de Farizeeën, aan de gepleisterde graven die van buiten wel helder en wit. Maar van binnen vol stank en doodsbeenderen zijn.* Van zo een geveinsde en valse bekering lezen wij Jeremia 3: 10, daar de Heere zegt: *En zelfs in allen deze heeft hare trouweloze zuster Juda haar tot Mij niet bekeerd, met haar hele hart. Maar valselyk, spreekt de Heere.* Zij komen uiterlijk in kleding, gelaat en woorden zeer zedig en ingetogen voor de dag, en maken veel vertoning van ijver, deugdzaamheid en nauwgezetheid. Zij voegen zich gewoonlijk of bij de ware, of bij schijnvromen, en doen hun best, dat zij onder dezelve een goede naam en achting mogen verkrijgen en behouden. Zij zijn zeer gezet en nauwkeurig in al uiterlijke godsdienstplichten, en doen zeer veel om het buitenste van de kelk te reinigen, terwijl haar hart van binnen vol van onreinheid is. Zodanige mensen zijn ten allerhoogste rampzalig en ongelukkig, want zij zijn daar geheel op uit, om God, mensen en zichzelf te bedriegen. Het gebeurt zelden dat zulke opzettelijk geveinsden ooit tot ware bekering komen, want de Heere gaf ze al meest over aan zichzelf, en aan de blindheid en verstoktheid van hun hart.

2. Daar zijn anderen, die zich bekeren valselyk tot de Heere, door een **gedwongen** bekering, als men door schrik en vrees voor de hel, of van Gods oordelen afgezet en bewogen wordt, om veel van zijn zonde na te laten, en zijn gedrag en wandel merkelyk te veranderen, zich begevende tot veel uiterlijke plichten en godsdienstigheden. Het kan in deze met een mens zeer ver komen, geliefden! Hij kan zeer veel zonden verbreken en veel verbeteren, en blijven

nochtans geheel onbekeerd wandelen op de weg des verderfs, en alles maar doende uit dwang en vrees, zonder dat zijn hart waarlijk vernieuwd en veranderd wordt. Wat kan een levendig en ontwaakt geweten hier in sommigen niet al verandering te weeg brengen, hetwelk nochtans geen ware bekering is! Hoe menigmaal gebeurt het niet, dat een mens lange tijd in de zonden zorgeloos en ongevoelig geleefd hebbende, God hem eindelijk komt arresteren in zijn geweten en hem met algemeen licht bij zijn zonden bepalen, hem het gevaar van zijn weg, de hel en verdoemenis levendig voorhoudende. Dan komt er grote schrik, ontsteltenis, angst en benauwdheid in zo iemands hart en gemoed, en het gaat met hem als er staat Openb. 6: 3: *En ik zag en ziet een vaal paard, en die daarop zat, zijn naam was de dood en het volgde hem na.* Aanstonds gaat zo een zijn leven beteren, neemt sterke resolutie tegen de zonden (niet gewillig. Maar de tegenwoordige nood, waarin hij is, dwingt er hem toe) huilen, wenen, zuchten, kermen, en beloften, zijn er geen gebrek, even als een dief, die het stelen haat, omdat hij daarom hangen moet. Daarbij gebeurt het ook menigmaal, dat een mens onder zware oordelen en bezoeken van God zijnde, om die af te wenden, om die pijnlijke roede van de rug af te krijgen, zichzelf met de Ninevieten vlijtig gaat zetten tot een uiterlijke bekering, doende menigvuldige beloften van beterschap, die zolang gehouden worden als de plaag duurt. Maar daarna keert hij met de hond weder tot zijn uitbraaksel, en met de gewassen zeugen tot de wentelingen des slijks.

Zodanig een soort van bekering was er in Kaïn, Saul, Achab, en andere goddelozen, en zo'n bekering hebben sommigen onder ons nu nog, die wel met de Geest is begonnen. Maar die nu weer geheel met vlees eindigt. Iemand kan door algemene, overtuiging soms al een goed begin tot bekering maken voor het oog van de gehele wereld, en veel schone verwachtingen van zich geven. Maar zijn bekering vervalt weer allengs en neemt af als een bloem des velds. Hij krijgt met Demas de wereld weer lief, en keert er weer geheel in terug. Deze zijn degenen die de hand eens aan de ploeg geslagen hebbende, begonnen een toren te bouwen, dat voortaan ten halve of in het begin laten steken. Niet zelden gebeurt het, dat het laatste van de zodanigen erger is dan al hun eerste, en dat zij naderhand wel de bitterste vijanden en lasteraars en vervolgers van de Godzaligen en van de zaken des Heeren worden!

Ja wat gebeurt het ook niet menigmaal, dat men zich valselijk zoekt te bekeren op zijn ziek- of doodbed, de vrees van sterven en van voor Gods oordeel te komen, ontwaken dan veeltijds de slapende consciëntie, zelfs tot een grote trap, dan is er bij velen geweldige benauwdheid, schrik en ontroering. Welke belijdenissen van zonden, welke smekingen en gebeden, welke beloften van beterschap, hoort men dan sommigen niet doen! Welke tranen ziet men dan niet storten! En nochtans is het gewoonlijk maar een gedwongen bekering, die uit nood en vrees voorkomt. Laat de mens maar weer gezond worden, hij zal wel ras tonen wat er van zijn bekering is, en dat hij zich even eens bekeerd heeft als de slangen, die leggen hun oude huid wel af. Maar zij krijgen terstond weer een andere, het blijft het slangenvel, een slangenaard, de slangenhuid. Zie al zodanige en dergelijke soorten bekeringsen zijn geen ware bekeringsen, waardoor 's mensen hart en des moormans huid veranderd wordt. De leeuw ligt wel voor een tijd aan de ketting, zodat hij niet kan roven of verslinden. Maar hij behoudt zijn leeuwenaard. Zulke bekeringsen rijzen op in een storm. Maar zij vergaan weer in een stilte, en hoe meer er de mens dan door beroerd is geweest, hoe verharder hij naderhand is. Evenals sterke purgeermiddelen, die, wanneer zij geen effect doen, het lichaam meer verstoppen.

3. Is hier ook een *ingebeelde* bekering, door een burgerlijke en uitwendige bekering, als de mens zich verbeeldt, dat hij bekeerd is, terwijl hij nochtans al zijn dagen, tot heden toe, buiten God in de zonde geleefd heeft. Zouden wij hier al de verscheiden bedriegerijen en

inbeeldingen der mensen ophalen en openleggen, toehoorders, daar was geen einde aan, de wereld is toch tot berstens toe vervuld met mensen, die Salomo ons naar het leven beschrijft en afmaalt, Spreuken 30: 12, *als een geslacht dat rein is in zijn ogen en van zijn drek niet gewassen is.*

Ik zal dan maar enige voorname inbeeldingen en bedriegerijen voorstellen.

Het meest algemeen bedrog en inbeelding is daarin gelegen, dat men de bekering stelt in een burgerlijke wandel, en in het najagen en betrachten van allerhande uitwendige Godsdienstigheid, waarmee het bij sommigen wel tot een zeer hoge trap komen kan, terwijl zij nochtans geheel onbekeerd zijn. Men is in de Christenkerk geboren, gedoopt en opgevoed, men heeft zijn belijdenis gedaan en gaat nu gedurig ten avondmaal, leeft in alles eerlijk, zedig, onbesproken en somtijds zelfs zeer Godsdienstig. Men is een vijand van al uiterlijke zonden, en gaat die openlijk tegen, veel leest men in de Bijbel en in andere vrome boeken. Men zou niet graag een kerkgang verzuimen, men is zeer gezet en naarstig in het bidden, men spreekt graag van Goddelijke en geestelijke dingen tot anderen. Men heeft zelfs ook een vleselijke liefde en genegenheid voor een onbekende God en een Heere Jezus, daar men zoveel goede dingen van leest en hoort. Men belijdt voor Hem zijn zonden, ook zelfs wel met tranen. Men bidt Hem om vergeving, men neemt Hem op zijn wijze aan voor zijn Heere en Zaligmaker. Men maakt een verbond met Hem, men gelooft in Hem.

Ja, laten wij er nog al maar meer bijvoegen, men vast met de Farizeeën tweemaal per week, men geeft tienden van alles, rijke aalmoezen, men vermaant, men bestraft anderen over hun zonden en goddeloosheid, en zoekt hun God te doen vrezen. Men hoort graag ernstige leraars preken, die de zonde zeer bestraffen, zij kunnen ons hier niet te nauw gaan. Men is graag in het gezelschap van de vromen, als zij ons maar niet van al te nabij onderzoeken. En in dit alles handelt men zeer oprecht voor zichzelf, men kent zich vrij van al geveinsdheid, men zou schrikken voor huichelarij.

Wat denkt u, aandachtigen, zou men niet zeggen van buiten dat zulk een mens waarlijk wedergeboren en bekeerd was? Nochtans kan het zóver komen en de mens kan evenwel nog geen droppel van de ware bekering hebben in zijn hart. Men kan met de jongeling al de geboden van de wet uiterlijk zeer nauwkeurig onderhouden van zijn jeugd af aan, en missen nog de gehele Jezus. *Men kan God de Heere dagelijks zoeken en een lust hebben aan de kennis Zijner wegen, men kan als een volk, dat gerechtigheid doet en het recht van zijn Gods niet verlaat, de Heere vragen naar de rechten Zijner gerechtigheid, en een lust hebben om tot Hem te naderen,* Jes. 58: 2. Maar nochtans kan men in de zonden leven en ten enenmaal onbekeerd zijn.

Hieruit kunnen wij afnemen, kan men zo hoog burgerlijk en godsdienstig zijn en tevens geheel onbekeerd, wat er dan van die algemene burgerlijke sleurwandel is, die men overal onder de mensen vindt, die nog op ver na immers niet lijkt naar die hoge burgerlijkheid en uitwendige godsdienstigheid, die wij nu beschouwd hebben. Maar daar zijn nog andere bedriegerijen en ingebeeelde valse bekeringen.

4. Er is een *halve of stuksgewijze* bekering, waardoor men maar van een zijde wordt bekeerd, en aldus geheel onbekeerd blijft. Dit heeft plaats geliefden, als een mens bij algemeen licht des Geestes van zijn zonden overtuigd wordt. Hij ziet dat hij onbekeerd is, dat hij op een verkeerde weg wandelt die niet goed is, hij raakt tot stilstand, hij wordt in zijn verstand en oordeel overreed dat hij wedergeboren en bekeerd moet worden zal hij behouden worden. Dit maakt zulk een zeer werkzaam en baart uiterlijk grote veranderingen in zijn gedrag en wandel. Maar in plaats dat die overtuiging nu zou doorwerken tot een dadelijke en ware bekering des harten,

blijft zulk een ter halverwege hangen en stilstaan. Hij vindt een valse grond, waarop hij gaat rusten, en meent dat het nu wel met hem is. Hij kan nu op een verstandige wijze in de Heere Jezus geloven en vrij wel van de verborgen waarheden des geloofs, daar hij veel van gelezen en gehoord heeft, spreken. Hij kan met de vromen omgaan, en voegt zich bij hen, zolang zij uiterlijk met hem meegaan, en hij niet nauw van hen bekeken wordt. Maar wordt hij getrouw behandeld, wordt hij gewaarschuwd dat hij zichzelf bedriegt, aanstonds komt zijn hart daar tegen op, en hij zoekt zich van de tederste en getrouwste vromen af te zonderen, zich voegende bij andere, die wat gemakkelijker handelen, wat zachter pleisters leggen en zo nauw niet toezien. En zo is en blijft zulk een maar ten halve bekeerd, en in het geheel onbekeerd, omdat een halve bekering geen ware bekering is. Zo een is met de koning Agrippa een bijna Christen, en hoe nabij hij ook komen mag, zo is nochtans zijn staat in sommige opzichten zo gevaarlijk, ja zelfs gevaarlijker als immer tevoren. De Heilige Schrift gebruikt een zeer zoete en aardige gelijkenis van al zulke mensen, zij vergelijkt dezelve Hoséa 7, 8: *bij een koek die niet is omgekeerd*. Zodanigen zijn even als een koek aan de een zijde gaar gebakken. Maar nog rauw aan de andere zijde. Hierom moeten zij nog eens omgekeerd worden het onderste boven, zij moeten nog weer opnieuw door Gods Geest ontdekt en overtuigd worden van hun hele verloren staat in de zonden, en van hun volstrekte machteloosheid, zullen zij ooit voor de ware bekering en verandering des harten vatbaar gemaakt worden.

5. Daar is wel degelijk ook een ruime, geruste en *gemakkelijke* bekering, en dus een valse en ingebeelde, als iemand denkt dat hij bekeerd is, en nog wel verder voor zijn dood bekeerd zal worden, terwijl hij nochtans blijft hinken op twee gedachten, en God en de wereld te gelijk wil dienen. Zo een is bevreesd en stemt toe dat de mens bekeerd, en dat God gediend moet worden. Maar dat het er zo nauw zou moeten toegaan, als sommige hedendaags willen, kan hij niet toestemmen. Hij meent dat er veel femelarijen onder lopen, veel inbeelding, veel vooroordelen van andere. Hij meent dat men God wel kan dienen en wel bekeerd kan zijn, al is men juist zo heel fijn niet, al zondert men zich juist van de wereld zo niet af. Hij kan niet zien, dat er zoveel mensen zouden verloren gaan, dat de weg zo nauw is en dat er maar zo weinigen bekeerd zouden worden, dat al die deftige leraars en grote en wijze mensen, die hij kent en daar hij mede omgaat, zo blind en onwetende van de weg der zaligheid zouden zijn, en dat een deel slechte en eenvoudige mensen die alleen zouden weten. Niet denkende dat het Gods weg van al tijden is deze dingen voor de wijzen en verstandigen te verbergen en de kinderkens te openbaren. Hierom neemt hij voor. Hij zal God dienen en hem van de zonden wachten zoveel hij kan. Hij zoekt een mannelijke Godvruchtigheid en meent zo wel als anderen zalig te zullen worden, want God is barmhartig, die heeft Zijn eigen Zoon in de wereld gezonden, daar gelooft hij in, daar vertrouwt hij op, dat die hem zal zalig maken, en komt hij al menigmaal te zondigen. Wel hij is een mens, men is hier niet volmaakt, de besten struikelen nog. God wil de zonden vergeven. Ziet, deze soort van bekering is zo vals, ijdel en ingebeeld als het wezen kan, en maakt de weg tot de zaligheid zo ruim, dat er vlees en bloed gemakkelijk door kan. Arme en ongelukkige mensen! die dit bekering noemen! Maar nog hebben wij hier al satans listen niet, aandachtigen, om de arme zielen in het eeuwige verderf te helpen. Nee.

6. Dit is ook wel degelijk een valse en *ingebelde* bekering, daar men ongetwijfeld mede verloren gaat, als iemand van zichzelf denkt, en gelooft dat hij bekeerd is, terwijl hij nochtans van geen dadelijke verandering, wedergeboorte en bekering, of aan de wijze hoe iets van zichzelf weet. Zo een behelpt zich hiermede, dat men wel bekeerd kan zijn, al weet men juist niet te spreken van tijd en wijze, dat men in zijn jeugd wel bekeerd kan zijn geworden, dat aller

mensen verandering niet even openbaar zichtbaar en gevoelig is, dat er veel zwakgelovigen zijn. Deze dingen al samen, zijn in zichzelf wel waarachtig. Maar zij worden van zulk een geheel verkeerd op zichzelf overgenomen en toegepast, en hij gebruikt ze als messen, daar hij zijn eigen ziel mede vermoord! Want hoe kan een mens van zichzelf weten en vast stellen dat hij bekeerd is, zo hij volgens zijn eigen bekentenis de duidelijke blijken daar niet van zien kan! hoe kan hij weten dat hij een zwakgelovige is, als hij door zwakheid niet kan geloven, waar rust deze zijn wetenschap toch op. Hij mist de duidelijke en voldoende blijken van zijn bekering, en evenwel hij weet dat hij bekeerd is. O, ongelukkige en rampzalige wetenschap! Deze dingen lopen elkander vlak tegen het hoofd, en ontdekken zich op het klaarst dat het maar vervloekte listen van de satan zijn om de arme mensen te bedriegen. Ongelukkigen die zo in de strikken en klauwen van deze helse leeuw zijn, en zichzelf zo met as voeden!

7. Niet minder is het een *valse* en ingebeelde bekering, als iemand tot een grond van zijn bekering stelt enige dingen, die hij weleer in hem zelf ondervonden heeft. Maar die geen ware bekering geweest zijn. Bijvoorbeeld, iemand is tevoren eens sterk overtuigd en over de zonden in zijn geweten verschrikt en gewond geweest, het heeft enige tijd geduurd, en de mens zeer werkzaam gemaakt, naderhand is het stilletjes weer gezakt, het onweer is over. Nu denkt de arme verdwaalde mens dat hij genezen is, nu meent hij dat dát werk zijn bekering is geweest. Dit is een van de allerschadelijkste valsheden en bedriegerijen, geliefden, die er zijn kunnen. Want als de duivel dit de mensen eens vast in het hoofd gebracht heeft, ... de Heere geneze hem dan van zijn inbeelding! Dan lijkt hij de gekken en verstandelozen in het dolhuis, die niet kunnen nalaten zich stijf in te beelden, dat zij vorsten, koningen en keizers zijn, die de hele wereld regeren. Dan is de mens wel deerlijk ongelukkig. Maar vrienden, zo hier zulke mensen onder ons mochten zijn, och, laat u toch haastig van uw dwaasheid genezen, bedenkt dat sommige bitterheden van de zonden gevoeld te hebben, geen ware bekering is; het is wat anders, een verschrikt en benauwd zondaar, en een bekeerd zondaar. Gevoelen van schuld is genoeg om schrik en vrees in het gemoed te brengen. Maar daar is geestelijke, Goddelijke en hemelse genade nodig, om bekering in de ziel te brengen. Indien pijn, vrees, benauwdheid en beroerte genoeg waren tot bekering, dan moesten de verdoemden in de hel het meest bekeerd zijn, want die zijn het meest in pijn en angst over de zonde, bekering is een verandering van het hart. Maar schrik en vrees laten het hart onveranderd, hoe veel bewegingen zij ook mogen maken.

Eindelijk 8. Om hier niet alles op te halen, het is ook wel degelijk een *valse* en ingebeelde bekering, die rust op het afbreken, tegenstaan en wegruimen van sommige zonden, daar ons humeur tegen gekant is. Daar valt niets gemakkelijker alsdan zulke zonden uit de weg te ruimen en na te laten, zo mijdt een gierigaard alle overdaad, een overdadig mens alle gierigheid enz. Op deze wijze kunnen wij door onze gesteldheid en humeur een menigte van uiterlijke zonden laten. Behalve dit, heeft de mens een menigte van vleselijke bijeinden en oogmerken, die hem veel zonden doen tegenstaan en overwinnen, vlees en bloed, hoogmoed en zelfliefde kunnen hier somtijds al een wonderlijke rol spelen. Maar daar is nochtans met en bij dit alles, het mag zo ver komen als het wil, het klatergoud mag nog zo schoon schitteren, geen aas noch druppel ware bekering. De mens verandert hier maar en verwisselt de zonden in hare soort. Hij werpt de een buiten. Maar haalt de andere in. Hij laat de oude knecht lopen, en hij huurt een nieuwe. De Jood verkoopt zijn slaaf aan een Turk, de Turk verkoopt hem aan een heiden, hier verandert de slaaf wel van meester. Maar hij is een slaaf, en hij blijft een slaaf. Zo verandert de mens ook wel van zonden. Maar hij is en blijft nochtans een slaaf van de

zonde, het ware laten van de zonde, het afstaan van de ongerechtigheid, is niet alleen algemeen over al zonden. Maar het komt ook voort, en hangt geheel af van een invloeiing van ware genade in het hart, gelijk de lucht ophoudt duister te zijn van de invloeiing des lichts.

Ziedaar mijn toehoorders! Zo hebben wij u dan voorgesteld en opengelegd hoe velerlei valse en bedrieglijke soorten van schijnbekeringsen er al in de wereld zijn. Daarom met recht ondervraagt de Onderwijzer met zoveel nadruk zijn leerling naar een ware bekering, waarover wij nu, als het de Heere behaagt, in het vervolg zullen moeten handelen.

Om dan nu voor tegenwoordig tot een besluit te komen, ... och, mocht het de Heere behagen u al samen, jong en oud, arme en rijke, deze dingen, die nu heden verhandeld zijn, nader in hun gewicht op het hart te brengen, en er u ernstig werkzaam door te maken, tot zelfbeproeving en onderzoeking omtrent deze grote en noodzakelijke waarheid! Gij moet allen samen waarlijk en wezenlijk bekeerd worden, dat lijdt geen tegenspraak, of u moet eeuwig verloren gaan. Het zal er nu maar op aankomen of wij bekeerd zijn, en of wij in waarheid van God de Heere Zelf bekeerd zijn dit is de grote zaak, mijn toehoorders, daar ons aller eeuwig heil aan hangt! Daarom bidden wij u alsof God door ons bade, hebt u liefde voor uw eeuwige zaligheid, och, onderzoekt en beproeft toch uzelf, terwijl het nog tijd is, want na deze zal er geen tijd meer zijn. Onderzoek uzelf nauwer en nauw.

Komt aan, klein en groot, jong en oud, laat ons onze wegen toch gaan onderzoeken en doorzoeken, want wij gaan naar een eeuwigheid, wij moeten al voor het oordeel komen en daar alles verantwoorden wat wij hier op de wereld gedaan hebben. Daarom, mensen, ziet toch allen samen dat gij uw rekening klaar maakt, en dat u Christus tot uw Borg en Betaalman krijgt, eer die grote en vreselijke dag des Heeren komt! De Heere drukke de noodzakelijkheid en het gewicht hiervan nader op onze harten en doe ons vrezen en beven. Amen.

Gepredikt te Rijnsaterwoude, de 19^e Augustus 1736 en te Kralingen, 11 maart 1781.